

Motion till riksdagen

1988/89: So479

av Karin Falkmer och Elisabeth Fleetwood
(båda m)

Åtgärder för att begränsa tobaksskadorna

Tobaken är det mest spridda cancerframkallande ämnet i vår miljö. Världens cancerforskare är överens om att den åtgärd som mest verkningsfullt kan minska cancerdödligheten är att nedbringa tobakskonsumtionen.

Tobaken är ett beroendeframkallande gift. Flera tusen olika ämnen finns i tobaksrök, däribland minst 150 aromatiska kolväten. Över 40 cancerogena substanser har identifierats i tobaksrök. Bl. a. innehåller tobaksröken kolmonoxid, nikotin och tjära. Tobakstjäran innehåller kolväten, varav flera är cancerframkallande.

Årligen dör omkring 10 000 människor i Sverige i sjukdomar, som är relaterade till bruk av tobak. Rökning är en av de främsta orsakerna till sjukdomar i hjärtats kranskärl. Mellan 5 000 och 7 000 svenskar dör årligen i hjärtinfarkt på grund av rökning.

I Sverige dör ca 3 000 patienter varje år i lungcancer. Lungcancerfrekvensen är direkt relaterad till antalet rökta cigaretter per dag. Hög konsumtion ökar risken att få cancer i lungorna. Lungcancer är den största cancerdödsorsaken bland kvinnor i USA.

Rökning är också huvudsaken till kronisk bronkit, lungemfysem, luft-
rörskatarr, ödem m. m. Cancer i läppar, munhåla, tunga, luftstrupe, svalg, matstrupe, bukspottskörtel, njurar och urinblåsa är vanligare hos rökare än hos dem, som inte röker. Mellan magsår och tobaksbruk finns en signifikant koppling. Även astma och allergier har samband med tobakskonsumtion.

Tobaksrökning under graviditeten medför skaderisker för fostret. Barn till mammor som röker under graviditeten löper fördubblad risk att dö i plötslig spädbarnsdöd. Ju fler cigaretter mamman röker, ju större är risken. Barnets födelsevikt påverkas också negativt av mammans rökning.

Senare års forskning har också visat, att även passiv rökning medför risk för cancer. Mellan 25 och 30 procent av lungcancer bland ickerökare har samband med passiv rökning. Sidoröken innehåller högre halter av kolmonoxid, benspyren och ammoniak än den rök som rökaren suger i sig.

Även snus medför allvarliga hälsoskador och kan bl. a. försorsaka cancer. Snusare kan drabbas av oåterkalleliga förluster av salivkörtelfunktioner i exponerade områden.

Antalet tobaksrelaterade sjukdomar och dödsfall är således mycket stort, och tobaksbruket leder till stora samhällskostnader. Rökningens relaterad

ökning av sjukfrånvaro, förtidspensionering och för tidig död kan bara begränsas genom minskad tobakskonsumtion.

Mot. 1988/89
So479

Det finns all anledning att intensifiera åtgärderna mot tobaksbruket i syfte att få till stånd en begränsning av tobakens skadeverkningar. Särskilt viktigt är att förbättra och vidga informations- och upplysningsverksamheten på tobaksområdet. Ett samlat åtgärdsprogram för att begränsa tobaksbruket bör utarbetas.

En aktiv prispolitik är ett av de mest effektiva vapen för att minska tobakskonsumtionen. En höjning av tobakspriserna medför i dag ökad inflation med åtföljande stora negativa konsekvenser på väsentliga områden i den svenska ekonomin. Det finns därför anledning att överväga, att undanta tobaksvaror ur underlaget för konsumentindex.

Hemställan

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställts

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett samlat åtgärdsprogram för att begränsa tobaksbruket.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att överväga ett förslag att ta bort tobaksvarorna ur underlaget för konsumentprisindex.¹]

Stockholm den 23 januari 1989

Karin Falkmer (m)

Elisabeth Fleetwood (m)